

آنچه ما داریم فقه‌الاداره است نه مدیریت فقهی / تنها راه اسلامی سازی علوم انسانی اجتهاد است

*سید صمصام‌الدین قوامی

استاد حوزه علمیه قم معتد است مدیریت فقهی نداریم، بلکه فقه‌الاداره داریم. زیرا فقه یک دانش، اجتهاد یک روش و اصول یک ابزار است و تنها راه دسترسی محلی به مدیریت اسلامی، روش اجتهاد است. یعنی جز روش اجتهادی راهی به مدیریت اسلامی نیست.

به گزارش شبکه اجتهاد، حجت‌الاسلام والمسلمین سید صمصام‌الدین قوامی، رییس بنیاد فقهی مدیریت اسلامی در نشستی که از سوی دبیرخانه مفتاح برگزار شد به بررسی مبانی مدیریت اسلامی پرداخت و بیان کرد: مدیریت از لحاظ آکادمیک در غرب متولد شد ولی از لحاظ علمی متعلق به مسلمانان است که متأسفانه نتوانستیم آن را به صورت صحیح تبیین کنیم. البته آکادمیک شدن مدیریت نیز به معنای عیب و نقص نداشتن آن نیست.

وی افزود: به طور کلی علم به دو نوع صحیح و ناصحیح تقسیم می‌شود که علم صحیح برای مسلمانان و ناصحیح برای غیرمسلمانان است. علم ناصحیح است که فرد را به خودمحوری و خودگردانی می‌کشاند. چون علم ناصحیح دارای آلاینده‌گی دارد.

قوامی با تأکید بر اینکه شیعیان وارث علوم هستند، ابراز کرد: ما اهل بیت(ع) را داریم و می‌توانیم از علوم این بزرگواران استفاده کنیم، اما متأسفانه تنبل و کاهلییم به همین دلیل از استعدادهای خودمان بهره نمی‌بریم.

وی تصریح کرد: همان‌گونه که در دانش هسته‌ای پیشرفت کردیم باید در علوم انسانی هم پیشرفت کنیم و این توان وجود دارد. ما باید انقلاب علوم انسانی داشته باشیم. علوم انسانی برای تمدن سازی است و این تمدن سازی زمانی صورت می‌گیرد که علوم انسانی، اسلامی شود. تنها راه اسلامی سازی علوم انسانی اجتهاد است.

امام جمعه پردیسان با تأکید بر این که بدون علوم انسانی، تمدن سازی محال است، عنوان کرد: البته علوم انسانی که از درون آن علم صحیح بیرون بیاید. زمانی می‌توان از علوم انسانی علم صحیح را استخراج کرد که اجتهاد قدم در این عرصه بگذارد. روش اجتهاد، روش مادر است؛ روش اجتهاد یعنی تلاش برای به دست آوردن نظر معصوم و نظر معصوم یعنی نظر مطلوب.

وی ابراز کرد: اجتهاد هم از روش‌های بشری استفاده می‌کند. باید بدانیم علم قدرت می‌آورد به همین دلیل باید به سراغ آن برویم. هر کسی در علم اول است، در قدرت نیز اول است. در رأس علوم نیز علوم انسانی قرار دارد چون فرد به وسیله آن جامعه و اقتصاد را مدیریت و تربیت می‌کند.

قوامی تأکید کرد: ما باید برای تولید علوم انسانی با دیگران (غربی‌ها) مشورت کنیم. به آن‌ها بگوییم انتهای علوم انسانی شما چیست؟ جز وحشت، تروریست و ظلم به دیگران است! این همه کشتار و خون ریزی محصول علوم انسانی شماست. متأسفانه ما در علوم انسانی اجتهاد خود را به کار نبرده‌ایم و برای آن نرم افزار و نظام تولید نکردیم.

وی ادامه داد: غربی‌ها در زمینه علوم فداکاری می‌کنند و ما تنبلی. گاهی یک دانشمند غربی سال‌ها بر روی یک موضوع کار می‌کند و تحویل علوم انسانی می‌دهد و آن برای بشر راهنما می‌شود. در حالی که ما این گونه نیستیم و حتی در موضوع شناسی مشکل داریم. عقل مخصوص انسان است و عقل حجت خدا است، ما باید این را جدی بگیریم.

امام جمعه پردیسان با بیان این که باید به فریاد غرب برسیم، یادآور شد: باید به آن‌ها بگوییم که انقلاب نکردیم جلوی شما بایستیم انقلاب کردیم تا به شما کمک کنیم. میراث ما و آن‌ها یکی است. مدیریت جزء میراث بشری است. امروزه غرب در حال فروپاشی است و آینده مجدداً به ایران باز می‌گردد. مقدمات آن هم فراهم شد، به همین دلیل نباید عقل را نفی کنیم، بلکه باید تحلیل کنیم.

استاد حوزه و دانشگاه در ادامه سخنان خود با بیان این که برای داشتن مدیریت اسلامی باید مدیریت را شناخت، تصریح کرد: برای مدیریت اسلامی باید مدیریت نیروی انسانی، سازمانی، فرهنگی و... را دانست. چون مدیریت فرهنگ سازمانی، مولد معنویت است. مدیریت رفتار سازمانی، مولد انگیزش است. مدیریت منابع انسانی، مولد رشد است. مدیریت وظایف اولیه، مولد نظم است.

وی افزود: ما در حال حاضر در ابتدای مسیر علوم انسانی هستیم و باید برای آن تلاش کنیم. در حال حاضر علوم انسانی غربی همانند شیر پاستوریزه است ولی علوم انسانی ما مانند شیر خام است که باید پاستوریزه شود.

حجت‌الاسلام قوامی استفاده از اصطلاح مدیریت فقهی را نادرست دانست و تأکید کرد: مدیریت فقهی نداریم، بلکه فقه اداره داریم. زیرا فقه یک دانش، اجتهاد یک روش و اصول یک ابزار است. تنها راه دسترسی محلی به مدیریت اسلامی، روش اجتهاد است. یعنی جز روش اجتهادی راهی به مدیریت اسلامی نیست پس ما مدیریت اسلامی داریم نه مدیریت فقهی.